

Ledarskap för hållbar utveckling

AGENDA 2030 I KOMMUNER OCH REGIONER

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Ledarskap för hållbar utveckling

AGENDA 2030 I KOMMUNER OCH REGIONER

Upplysningar om innehållet:
Kerstin Blom Bokliden, kerstin.blom.bokliden@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2019
ISBN: 978-91-7585-791-6
Text: Sammanställning och urval har gjorts
av Jonas Frykman, SKL
Illustration: Ida Brogren, SKL:s bildarkiv
Produktion: Advant
Tryck: LTAB, 2019

Förord

I denna skrift presenteras 19 exempel på arbeten med att genomföra Agenda 2030 i kommuner och regioner. Syftet med skriften är att inspirera kommuner och regioner att lära av varandra hur arbetet med att genomföra Agenda 2030 kan komma igång eller hur det kan vidareutvecklas.

Agenda 2030 har fått stort genomslag i flera kommuner och regioner. Nära hälften av kommunerna och regionerna angav 2017 att de använder sig av Agenda 2030 som ett verktyg i arbetet med hållbar utveckling. En andel som sannolikt har ökat sedan dess.

År 2018 startade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i samverkan med Svenska FN-förbundet ett projekt för att utbilda och engagera ledande politiker och tjänstepersoner i Agenda 2030 i kommuner och regioner. Endast kommuner och regioner som medverkar i Glokala Sverige beskrivs i denna skrift. Det finns flera exempel på arbeten med att genomföra Agenda 2030 i andra kommuner och regioner än som presenteras i denna skrift.

Materialet samt inspel från två kommuner och en region finns att hämta på SKL:s webbplats. (www.skl.se)

Vi hoppas att denna skrift ska ge stöd och inspiration för kommuner och regioner att ta sitt ansvar för Sveriges omställning till ett modernt och hållbart välfärdssamhälle som också bidrar till en hållbar utveckling globalt.

Stockholm i september 2019

Gunilla Glasare
Avdelningschef
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Ann-Sofie Eriksson
Sektionschef
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 7 Kapitel 1. Agenda 2030 i kommuner och regioner
 - 7 Agenda 2030 för hållbar utveckling
 - 8 Stort genomslag i kommuner och regioner
 - 8 Befintligt stöd till kommuner och regioner
 - 9 Inspiration och lära av varandra

- 11 Kapitel 2. OECD:s modell för samstämmig politik för hållbar utveckling

- 15 Kapitel 3. Exempel från 19 kommuner och regioner
 - 16 Det politiska åtagandet
 - 21 Integrerat arbetssätt
 - 24 Långsiktighet
 - 29 Global påverkan
 - 31 Samordning för policyer och institutioner
 - 35 Lokal och regional delaktighet
 - 38 Intressenters delaktighet
 - 41 Uppföljning och utvärdering

- 45 Kapitel 4. Agenda 2030 - vikten av ledarskap

Agenda 2030 i kommuner och regioner

Agenda 2030 för hållbar utveckling

I september 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan är en handlingsplan för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet som ska främja fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen. Den riktar sig såväl till alla länder enskilt som till världen som helhet. Genomförandet av agendan involverar aktörer från olika sektorer – från den globala till den lokala nivån.

Agenda 2030 innebär ett nytt sätt att se på de globala utmaningarna. Att de hänger samman och måste lösas genom ett samlat grepp. Agendan är en sammanhållen målstruktur som innehåller 17 globala mål och 169 delmål som är integrerade och odelbara. Detta innebär att åtgärder för att nå ett mål kan påverka positivt, men även ha en negativ påverkan på möjligheten att nå andra mål i agendan. Partnerskap är ett grundelement för genomförandet, vilket innebär att samhällets olika aktörer och nivåer måste samverka för att uppfylla Agenda 2030.

Den europeiska paraplyorganisationen Council of European Municipalities and Regions, CEMR, har konstaterat att 65 procent av de 169 delmålen inte kan nås utan hjälp från lokal och regional nivå. Det innebär att kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringslivet, civilsamhället och forskningen tillsammans bär ett stort ansvar för genomförandet.

Stort genomslag i kommuner och regioner

Kommuner och regioner har en stor del av ansvaret för genomförandet, genom att flera av deras grunduppdrag enligt lag (t.ex. vård, skola, omsorg, samhällsplanering) är direkt eller indirekt kopplade till specifika delmål i agendan. Det kommunala uppdraget styrs dessutom av den grundlagsfästa skyldigheten att främja hållbar utveckling så som den uttrycks i 1 kap. 2 § regeringsformen (1974:152).

Agenda 2030 har fått stort genomslag i flera kommuner och regioner. Enligt den undersökning som SKL, Svenska FN-förbundet och Agenda 2030-delegationen gjorde 2017 angav nära hälften av kommunerna och regionerna att de använder Agenda 2030 som ett verktyg i arbetet med hållbar utveckling. En andel som sannolikt har ökat sedan dess.

Det goda genomslaget kan enligt Agenda 2030-delegationen till en del förklaras av att agendan är en naturlig fortsättning på andra globala åtaganden, t.ex. Agenda 21, som tidigare haft stor inverkan på lokal och regional nivå. En annan faktor som belysts av SKL är att agendans holistiska och integrerade syn på hållbar utveckling ligger väl i linje med det arbete som bedrivs och det synsätt som råder i kommuner och regioner.

Befintligt stöd till kommuner och regioner

Det finns nationellt stöd för ett genomförande av Agenda 2030 i kommuner och regioner.

Glokala Sverige

År 2018 startade Svenska FN-förbundet i samverkan med SKL ett projekt för att utbilda ledande politiker och tjänstepersoner om Agenda 2030 och skapa engagemang i kommuner, landsting och regioner. Totalt 96 kommuner och regioner ingår i Glokala Sverige. Projektet är finansierat av Sida.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Glokala Sverige](#).

Nyckeltal i Kolada

I samråd med SCB, Agenda 2030-delegationen samt kommuner och regioner har Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) 2019 tagit fram ett 50-tal nyckeltal för Agenda 2030 i kommuner och regioner.

LÄSTIPS!

Läs mer om [nyckeltal för Agenda 2030](#).

Stöd från SKL

SKL prioriterar Agenda 2030 och stödjer kommuner och regioner i arbetet med att genomföra agendan. SKL bedriver arbete med Agenda 2030 på såväl nationell som internationell nivå.

LÄSTIPS!

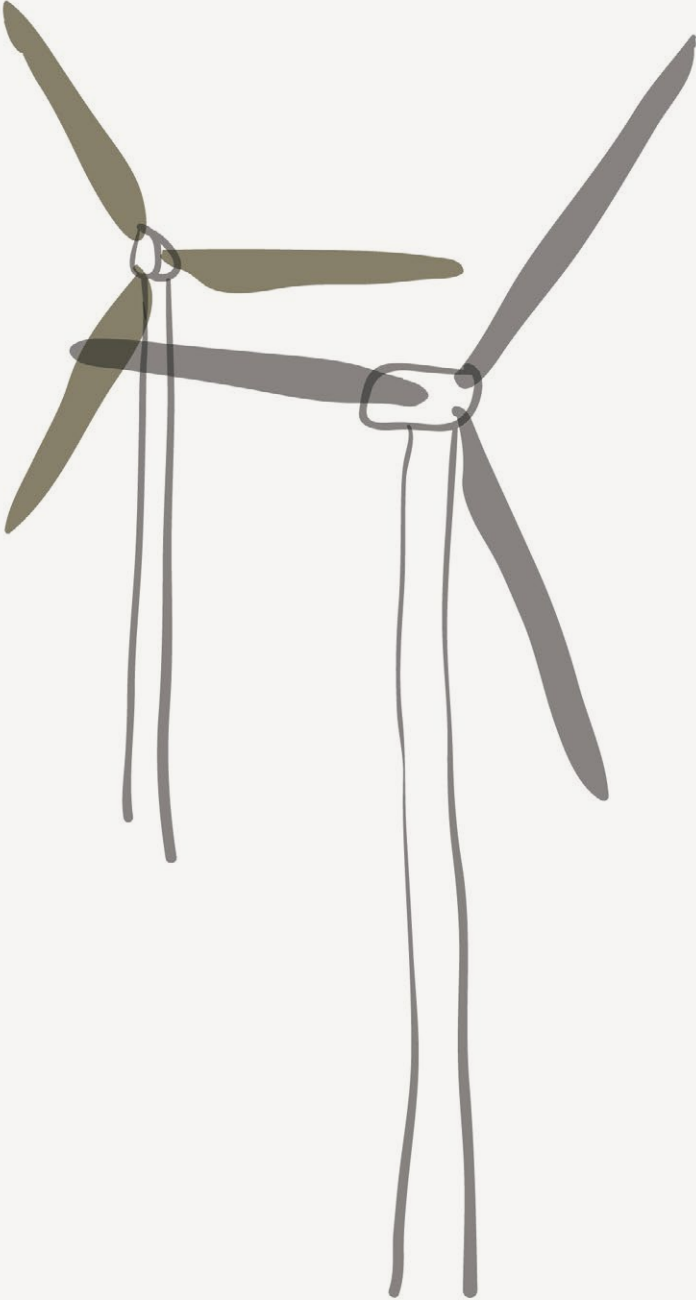
Läs mer om [SKL:s arbete med Agenda 2030](#).

Inspiration och lära av varandra

Flera kommuner och regioner bedriver ett systematiskt arbete med Agenda 2030 och hållbar utveckling. Det råder dock olika förutsättningar, behov och möjligheter i olika delar av landet vilket präglar de olika sätt arbetet bedrivs på. En kunskaps- och erfarenhetsbas har därför upparbetats i kommuner och regioner.

I denna skrift presenteras 19 exempel på arbeten med att genomföra Agenda 2030 i kommuner och regioner. Syftet med skriften är att inspirera kommuner och regioner att lära av varandra för att komma igång med arbetet att genomföra Agenda 2030 och beskriva hur det kan vidareutvecklas. Endast kommuner och regioner som medverkar i Glokala Sverige beskrivs i denna skrift. Det finns dock flera exempel på arbete med Agenda 2030 i andra kommuner och regioner som man kan lära sig av.

En modell för samstämmig politik för hållbar utveckling riktad till nationell nivå har tagits fram av OECD. Modellen är dock även applicerbar på lokal och regional nivå. Beskrivningen av kommunernas och regionernas arbeten har därför inspirerats av de komponenter som OECD lyfter fram som centrala för genomförandet av Agenda 2030.

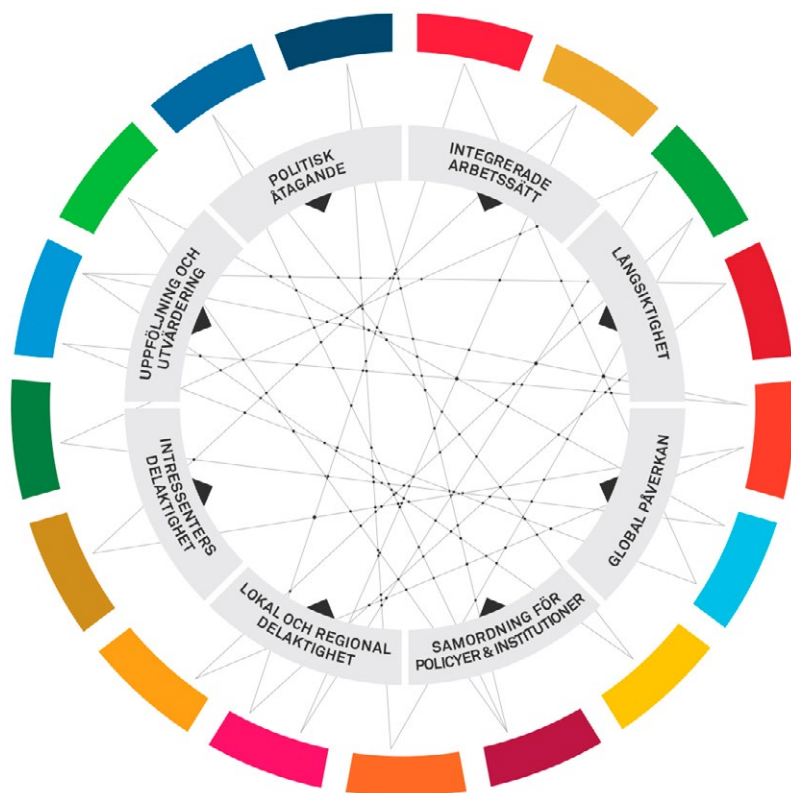

OECD:s modell för samstämmig politik för hållbar utveckling

OECD har tagit fram en modell för samstämmig politik för hållbar utveckling, som innebär att länder ska säkerställa att all politik stödjer hållbar utveckling, såväl nationellt som globalt. Syftet är att systematiskt integrera de tre dimensionerna av hållbar utveckling i policyutvecklingen.¹

I bilden som Agenda 2030-delegationen tagit fram beskrivs de åtta komponenter som OECD har lyft fram som centrala för genomförandet. De kommuner och regioner som finns med i denna skrift bedriver insatser inom samtliga av dessa komponenter.

Not. 1. Policy Coherence for Sustainable Development (OECD 2018).

OECD:s modell för samstämmig politik för hållbar utveckling.²

Not. 2. Figuren bygger på OECD:s modell och har översatts till en svensk kontext av Agenda 2030-delegationen. Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning - världens möjlighet (SOU 2019:13).

OECD:s modell är generell, universell och bygger på erfarenheter från ett flertal länders arbeten med hållbar utveckling. Den lyfter fram åtta komponenter som också är att betrakta som framgångsfaktorer för genomförandet på lokal och regional nivå.

1. Det politiska åtagandet/ledarskapet genom att säkerställa åtagande och ledarskap på högsta nivå.
2. Integrerat arbetssätt genom att löpande överväga kopplingar mellan ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter av hållbar utveckling.
3. Långsiktighet genom att säkerställa att det finns planer som går utöver mandatperioder och som balanserar kortsiktiga prioriteringar.
4. Global påverkan genom att systematiskt överväga den påverkan som politiken får på livskvaliteten ”här och nu”, ”någon annanstans” och ”senare”.
5. Samordning för policyer och institutioner genom att lämplig nivå tilldelats uppdraget att ha en övergripande samordningsfunktion.
6. Lokal och regional delaktighet genom att möjliggöra medverkan från regioner, städer och kommuner³.
7. Intressenters delaktighet genom att tillsammans med dessa identifiera gemensamma utmaningar, prioriteringar, åtgärder och mobilisera resurser.
8. Uppföljning och utvärdering genom att identifiera mål och indikatorer för att följa utvecklingen.

Not. 3. Denna komponent är avsedd för staten i förhållande till kommuner och regioner. Dock är det på motsvarande sätt viktigt med god samverkan mellan kommuner, mellan kommuner och regioner och mellan kommuner, regioner och staten i genomförandet av agendan.

KAPITEL 3

Exempel från 19 kommuner och regioner

I denna skrift beskrivs 19 exempel på kommuner och regioner – från stora till små och från olika delar av landet – som på olika sätt tagit sig an arbetet med att genomföra Agenda 2030.

Det handlar om hur det politiska åtagandet har manifesterats, hur agendan integreras i styrning, ledning och på verksamhetsnivå, hur ett långsiktigt perspektiv säkerställs, hur ett globalt perspektiv synliggörs, hur arbetet samordnas, hur samverkan sker med andra samhällsaktörer och hur uppföljningen av agendan går till. Det vill säga de komponenter som OECD lyfter fram som centrala för ett samstämt genomförande av Agenda 2030.

Globala målen för hållbar utveckling.

Det politiska åtagandet

Att det finns ett politiskt åtagande på högsta nivå är en framgångsfaktor för att Agenda 2030 ska få genomslag. I kommuner och regioner är det vanligt att det politiska åtagandet sker genom beslut i kommun- och regionfullmäktige eller styrelse. Det är också vanligt att det synliggörs genom skrivningar i centrala styrdokument som exempelvis mål och budget, översiktsplan och regional utvecklingsplan eller genom särskilda hållbarhetsprogram och policyer som tar avstamp i Agenda 2030.

Från politiskt beslut till strategisk plan i Härryda kommun

Kommunfullmäktige spelar en aktiv roll

I Härryda kommun har kommunfullmäktige spelat en viktig roll när det gäller att initiera arbetet med Agenda 2030 genom att besluta om en strategisk plan för hur kommunen ska arbeta med agendan. Den strategiska planen har tagits fram av ett team bestående av kompetenser inom miljö, folkhälsa och internationellt arbete under ledning av utvecklingschefen. Underlaget till planen har tagits fram genom att kartlägga styrdokument och pågående arbete, synliggöra kopplingar till agendans målområden samt styrkor och

utvecklingsområden inom förvaltningens verksamheter. Inspiration och kunskap har även hämtats från andra kommuner som tagit sig an arbetet med att genomföra agendan. Ett stort antal medarbetare har medverkat för att ta till vara kompetens och goda idéer samt skapa delaktighet och medvetenhet om Agenda 2030.

Strategisk plan

I den strategiska planen beskrivs att Härryda kommun bidrar till den globala förändringen i hållbarhetsarbetet genom ett aktivt och konkret lokalt arbete med Agenda 2030. Utmaningen är att dagens insatser och lösningar inte räcker för att hantera morgondagens utmaningar och att det därför krävs nytänkande och höjd ambitionsnivå i arbetet.

Arbetet sker där kommunen har rådighet

Arbetet sker i första hand inom de områden där kommunen har rådighet och genom att inspirera och påverka andra aktörer att verka för ett genomförande av Agenda 2030. Mål 3 God hälsa och välbefinnande samt mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 är de globala mål där kommunen bedömt att man kan göra störst skillnad. Eftersom Agenda 2030 enligt planen är utgångspunkten i kommunens styrning och vägledning i all verksamhetsplanering skapas förutsättningar för att hållbarhetsarbetet ska genomsyra all verksamhet och att det bedrivs långsiktigt.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Härryda kommun](#).

Koncernövergripande arbete i Örnsköldsviks kommun

Vision och övergripande mål

I Örnsköldsvik har kommunfullmäktige beslutat att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet enligt Agenda 2030 ska vara utgångspunkt för kommunens vision och övergripande mål samt vägledande för verksamhet och beslut. Därför har kommunfullmäktige fattat beslut om en policy för folkhälsa och social hållbarhet samt en policy för ekologisk hållbarhet som knyter samman Agenda 2030 med nationella miljö kvalitetsmål och folkhälsomål.

Den politiska viljeinriktningen

Tanken med respektive policy är att ange den politiska viljeinriktningen och värdegrunden för hållbar utveckling, ge vägledning och ramverk för den strategiska styrningen, integrera hållbarhetsdimensionerna i verksamheten och ge förutsättningar till bra underlag för politiska beslut, uppföljning, samverkan och samordning. Invånarna ska även ha tillgång till information om folkhälsa och miljö i kommunen och hur de själva kan bidra till att förbättra den.

Ett koncernövergripande arbete

Arbetet med Agenda 2030 är koncernövergripande vilket innebär att respektive policy har bäring inom det geografiska området för Örnsköldsviks kommun och gäller för samtliga nämnder och styrelser i kommunen. Arbetet ligger till grund för de kommunala bolagens arbete med hållbar utveckling. Under moderbolaget Rodret i Örnsköldsvik AB har kommunens fem dotterbolag beslutat om en policy för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. I policyn beskrivs att Rodretkoncernen är en positiv och proaktiv kraft i omställningen till det hållbara samhället. Dels genom att skapa värde för sina intressenter, dels genom att lönsamhet, miljöhänsyn och samhällsengagemang vägs in i alla beslut och genomsyrar alla delar av bolagens verksamheter.

LÄSTIPS!

Läs Örnsköldsviks kommuns [policy för ekologisk hållbarhet](#) och [policy för folkhälsa och social hållbarhet](#).

Visionsarbetet i Eskilstuna kommun

Vision Eskilstuna 2030

Eskilstuna kommunfullmäktige har fattat beslut om en vision för Eskilstuna kommun som har sin grund i Agenda 2030. Målbilder för Eskilstuna 2030 är sammanfattade utifrån de tre hållbarhetsperspektiven: en hållbar livsstil, ett gott liv samt ett aktivt och modigt näringsliv. Ett särskilt styrdokument ”Eskilstuna Agenda 2030” som beskriver hur kommunkoncernen bidrar till att uppfylla agendan har beslutats av kommunfullmäktige.

Kommunkoncernen styr mot målen

Av beslutet framgår att Eskilstuna kommunkoncern styr mot målen genom Eskilstunas vision, antagna hållbarhetsprinciper, kommunens styrsystem och styrdokument. Här anges de definitioner av ekologisk, social och samhällsekonomiskt hållbar utveckling som Eskilstuna kommunkoncern verkar efter, samt hur de förhåller sig till varandra. Här beskrivs också det globala perspektivet, de planetära gränser vi har att förhålla oss till, Agenda 2030 och de fem fokusområden för arbetet med att genomföra agendan som regeringen slagit fast.

Medverkan från invånare

Syftet med ”Eskilstuna Agenda 2030” är att ge en övergripande bild av Eskilstunas hållbarhetsarbete och utgöra ett stöd för politiker och anställda att utveckla hållbarhetsarbetet i det dagliga arbetet. Programmet togs fram i en parallell process där en vision och målbild för Eskilstuna år 2030 skapades under medverkan av cirka 2 700 invånare. Genomförandet har precis påbörjats och en särskild projektplan beskriver bland annat att förankringsarbetet ska ske utifrån ett cirkulärt perspektiv.

LÄSTIPS!

Läs Eskilstuna kommuns [”Eskilstuna Agenda 2030”](#).

Agenda 2030 – en utgångspunkt för Region Uppsala

En viktig utgångspunkt för regionens arbete

Region Uppsala har beslutat att regionen ska vara en kraft på vägen mot ett hållbart samhälle och behöver säkerställa en hållbar utveckling i Uppsala län i den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer. I Regionplan och budget 2020–2022 som beslutades av fullmäktige i juni 2019 är Agenda 2030 en viktig utgångspunkt.

Strategisk samverkan

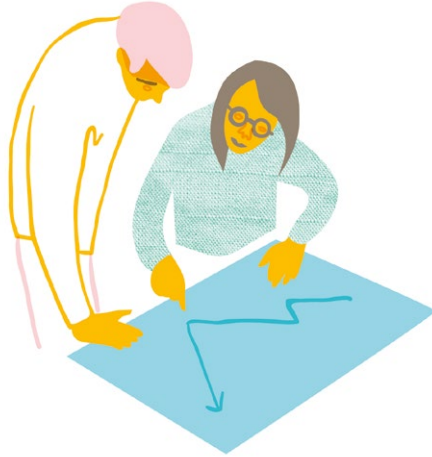
Den regionala utvecklingsstrategin som ska revideras under planperioden har Agenda 2030 som utgångspunkt. Regionen ansvarar för att leda och driva på det regionala utvecklingsarbetet ihop med länets aktörer. Den strategiska samverkan mellan Region Uppsala och länets åtta kommuner sker inom ramen för den samverkansstruktur som etablerats med ett regionalt forum för ledande politiska företrädare och regionala samråd för hälsa, vård och omsorg, kollektivtrafik och regional utveckling samt kultur. Det finns i dagsläget även en samverkan mellan Region Uppsala och länsstyrelsen gällande Agenda 2030. Arbetet är i en utvecklingsfas med en tydlig ambition att ytterligare samordna parternas insatser.

Styrmodell med koppling till Agenda 2030

Det har under året gjorts en översyn av Region Uppsalas styrmodell. I samband med översynen kopplades de nya strategiska målen (Region Uppsalas långsiktiga mål) till de globala målen. Varje strategiskt mål utgör ett kapitel i planen och i varje kapitel anges vilka globala mål som det strategiska målet är kopplat till. Agenda 2030 omnämns även i en rad styrande dokument såsom miljöprogram, likabehandlingspolicy och kulturplan. Arbetet med att implementera ett hållbart utvecklingsperspektiv i styrning och ledning, verksamhet samt analys och uppföljning kommer att fördjupas och breddas under planperioden. Agenda 2030 är en viktig utgångspunkt för det arbetet.

LÄSTIPS!

Läs [Regionplan 2020–2022](#) samt den [regionala utvecklingsstrategin i Region Uppsala](#).

Integrerat arbetssätt

En framgångsfaktor är att utveckla arbetssätt för att systematiskt överväga kopplingar mellan ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter av hållbar utveckling. I kommuner och regioner kan ett integrerat arbetssätt för genomförandet av Agenda 2030 utvecklas på olika sätt, exempelvis genom att höja kunskapsnivån bland medarbetare och förtroendevalda, integrera agendan i styr- och ledningssystem och genom att integrera arbetet mer konkret i verksamheten.

En integrerad del av styrningen i Ale kommun

Alesamhällets utveckling

I Ale kommun är Agenda 2030 och hållbar utveckling en integrerad del av styr- och ledningsprocessen. Rapporten "Alesamhällets utveckling" ger en årlig beskrivning av läget i Ale. I rapporten beskrivs de globala målen både utifrån ett nationellt perspektiv och ett Aleperspektiv samt vilka utmaningar Ale står inför. Framöver kommer även konkreta åtgärder inom respektive mål att tas upp, och vad som behövs för att Ale ska nå dessa mål. Redovisningen ligger till grund för det politiska arbetet med verksamhetsplan och budget samt används som ett besluts- och kunskapsunderlag för både politiker och tjänstepersoner.

Ordinarie styrprocesser

I kommunfullmäktiges verksamhetsplan och budget beskrivs de globala mål som kommunen prioriterar. Dessa mål bryts sedan ned på nämnd-, verksamhets- och enhetsnivå. Målen följs upp regelbundet varje månad. Från och med 2020 kommer målen följas upp genom dialoger för att skapa större delaktighet och ta tillvara kunskap och lärande. Hållbar utveckling, Agenda 2030 och de globala målen finns även med i kommunens övergripande uppföljningsrapporter och är på så sätt även en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Ale i 360° - Ett medskapande utvecklingsarbete

Att sprida kunskap om och skapa engagemang för Agenda 2030 inom organisationen och stärka samverkan inom organisationen och med invånare, civilsamhälle och näringsliv är centralt för att nå framgång. Ale kommuns arbete med Agenda 2030 blir därför i allt högre grad inriktat på medskapande, kommunikation, dialog och utbildning. För att möta framtidens utmaningar och förverkliga Agenda 2030 bedrivs ett medskapande utvecklingsarbete, Ale i 360°. Över 200 personer har hittills intervjuats om vad som är viktigt i framtiden för ett gott liv i Ale. I detta arbete ska invånare, politiker och tjänstepersoner tillsammans hitta nya arbetssätt för att möta framtidens utmaningar.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Ale kommun](#).

GAP-analys i Region Västernorrland

Regional samverkan

Agenda 2030 och hållbar utveckling lyfts fram i Region Västernorrlands regionplan 2020–2022. I planen konstateras att målen i Agenda 2030 är av betydelse för och påverkar hälsan i befolkningen samt att agendan är en viktig utgångspunkt för den regionala utvecklingsstrategin. Regionen samverkar med länsstyrelsen med det gemensamma målet att arbeta med Agenda 2030 i riktning mot ett långsiktigt hållbart Västernorrland. Genom samarbetet lyfts Agenda 2030 fram i relevanta nätverk och i olika kunskaps- och erfarenhetsutbyten.

En GAP-analys av hur styrdokument lever upp till Agenda 2030

År 2017 genomförde ESAM på dåvarande Landstinget Västernorrlands uppdrag en GAP-analys "Agenda 2030. I riktning mot hållbar välfärd". GAP-analysen handlade om hur övergripande styrande dokument och planer lever upp till Agenda 2030 och identifierade gapet mellan befintlig prestation och potentiell prestation i organisationens arbete. I analysen fanns även förslag på åtgärder för att stärka organisationens arbete för hållbar utveckling utifrån Agenda 2030.

Underlag för det fortsatta arbetet med Agenda 2030

I GAP-analysen genomfördes en nulägesanalys samt en redovisning av goda exempel och utmaningar för dåvarande Landstinget Västernorrland inom vart och ett av de globala målen. Sex prioriterade områden med förslag på aktiviteter identifierades för det fortsatta arbetet. GAP-analysen har bidragit med underlag för den fortsatta diskussionen och genomförandet av Agenda 2030 i Region Västernorrland.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030](#) och [GAP-analysen](#) i Region Västernorrland.

Långsiktighet

En framgångsfaktor för genomförandet är att det finns planer och program som gäller utöver mandatperioder och som balanserar kortsiktiga prioriteringar mot långsiktiga mål som är i linje med Agenda 2030. Det är vanligt att kommuner och regioner som är aktiva i arbetet med Agenda 2030 tar fram särskilda utvecklingsplaner och hållbarhetsprogram med indikatorer som sträcker sig över en längre tid och som integrerar sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner av hållbar utveckling.

Nulägesbeskrivning och Agenda 2030 – grunden för hållbarhetsprogram i Växjö kommun

Hållbara Växjö 2030

Växjö kommun har under flera decennier arbetat aktivt för en hållbar utveckling. Nu tar kommunen nästa steg i form av ett hållbarhetsprogram; ”Hållbara Växjö 2030” som ska beslutas av kommunfullmäktige i slutet av 2019. Programmet ska ge hela det geografiska området, och kommunkoncernen, en gemensam bild av Växjö kommuns utmaningar för en hållbar framtid samt kommunens inriktning och mål för att utvecklas och bidra till Agenda 2030. Den gemensamma bilden ska ligga till grund för strategiska beslut som tas av politik och verksamheter inom kommunkoncernen samt ge förutsättningar för samverkan och samarbeten i kommunen, regionen, nationellt och internationellt. Programmet har tagits fram i tre faser: nulägesbeskrivning, väsentlighetsanalys och målformuleringsfas.

En nulägesbeskrivning har tagits fram

En nulägesbeskrivning var klar vid halvårsskiftet 2019. Syftet är att ge en samlad och översiktlig bild av Växjö kommuns behov, möjligheter, förutsättningar och utmaningar i en lokal tolkning av Agenda 2030. Den tar sin utgångspunkt i två olika delar, dels en inledande öppen dialog med personer från kommun-koncernens verksamheter, invånare, civilsamhälle, näringsliv och forskare, dels genom en analys och tolkning av Växjö kommuns utmaningar utifrån agendan och den nationella analys som Agenda 2030-delegationen tagit fram.

Den politiska viljeinriktningen ska tydliggöras

Nulägesbeskrivningen pekar ut ett antal utvecklingsområden och utvecklingsbehov och ligger till grund för en väsentlighetsanalys, där bland annat den politiska viljeinriktningen ska tydliggöras. Analysen ska resultera i ett antal fokusområden med mål för hållbar utveckling som utgör stommen i Hållbara Växjö 2030. Kommunstyrelsen har inrättat ett hållbarhetsutskott som är beredande till kommunstyrelsen när det gäller strategiska hållbarhetsfrågor. Utskottet är ansvarigt för att färdigställa, implementera och följa upp Hållbara Växjö 2030.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Växjö kommun](#).

Hållbarhetsprogrammet bidrar till ökad verkstad i Nybro kommun

Hoppfullt och hållbart hållbarhetsprogram

I oktober 2018 antog Nybro kommunfullmäktige hållbarhetsprogrammet Hoppfullt och hållbart. Programmets syfte är att visa hur kommunen ska arbeta för att på ett långsiktigt hållbart sätt nå visionen om ett framtida större Nybro. Syftet är också att knyta samman globala, nationella och regionala dokument till ett lokalt Nybro-perspektiv. Programmet tar därför avstamp i dels Nybro kommuns vision och dels Agenda 2030. Det relaterar till och stödjer också de nationella och regionala mål som finns inom området (t.ex. den regionala utvecklingsstrategin).

Ett långsiktigt dokument

Hållbarhetsprogrammet innehåller de övergripande målen och strategierna för Nybro kommun. Dokumentet ska revideras vart sjätte år. Uppföljningen sker genom en egen styrmodell som innebär att uppföljningen kan redovisas på olika sätt efter önskemål och behov. Det har tagits fram i en lång process av dialog och analys och gäller både för hela kommunorganisationen och för kommunen som geografiskt område. I arbetet med att ta fram hållbarhetsprogrammet genomfördes workshops med ledande politiker, tjänstepersoner och strategiska nyckelpersoner.

Fem hållbarhetsområden

För att möjliggöra en långsiktig styrning har fem övergripande hållbarhetsområden identifierats. Det är ett första steg för att nå ”verkstad” och kunna följa upp och kommunicera hållbarhetsarbetet. Identifikation av lämpliga nyckeltal för uppföljning av programmet pågår. Arbetet ska specificeras genom strategier, riktlinjer och handlingsplaner inom vissa områden och direkt i konkreta aktiviteter. Bolagen och förvaltningarna ska redovisa hur de bidrar till ett genomförande av hållbarhetsprogrammet. En särskild tvärsektorieell grupp för hållbar utveckling håller samman arbetet. En temadag med Glokala Sverige under hösten 2019 ska mynna ut i vilka frågor som kommunen behöver ta vidare i sitt hållbarhetsarbete.

LÄSTIPS!

Läs mer om [hållbar utveckling i Nybro kommun](#).

Nio övergripande mål för arbetet i Luleå kommun

Nio övergripande mål för 2050

I april 2019 beslutade kommunfullmäktige om nio övergripande mål för att nå Vision Luleå 2050 och för att beskriva Luleå kommuns sätt att koppla arbetet till Agenda 2030. De nio övergripande målen utgör en naturlig del i Luleås översiktliga planering och ska göra kommunens långsiktiga arbete för Vision Luleå 2050 tydligare. De nio övergripande målen inbegriper frågor om bland annat hälsa, delaktighet, trygghet, kultur och fritid, konsumtion, natur och klimat, arbete och tillväxt.

Vision Luleå 2050

De nio övergripande målen bygger vidare på det visionsarbete ”Vision Luleå 2050” som kommunen genomförde under 2000-talet. Visionen, som antogs politiskt 2008, handlar om att skapa ett attraktivt Luleå som är hållbart över tid. Processen att ta fram visionen genomfördes i nära dialog med invånare, föreningsliv, näringsliv och andra intressenter. Exempelvis arrangerades föreläsningar och öppna forum samt särskilda visionsverkstäder där framtidsbilderna i visionen togs fram.

Årlig uppföljning av arbetet

Luleå kommun kommer varje år att följa utvecklingen i förhållande till de nio övergripande målen och därigenom hur kommunen uppfyller sin del av Agenda 2030. Uppfyllelsen av målen ska följas med hjälp av flera indikatorer. Analysen ska ge besked om kommunen satsar rätt, gör på rätt sätt och ta reda på om det finns bättre sätt att bedriva arbetet på. I analysen ska även eventuella skillnader för ålder, kön, grupp och geografiskt område granskas.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Luleå kommun](#).

I riktning mot en hållbar välfärd i Skellefteå kommun

Hållbar välfärd 2030

Kommunfullmäktige har antagit Skellefteå kommuns hållbarhetsprogram ”Hållbar välfärd 2030”. I programmet beskrivs att kommunens olika verksamheter bidrar på en rad olika sätt till de globala målen. Arbetet bygger på den lokala utvecklingsstrategi ”Skellefteå 2030” som togs fram åren 2013–2015, tillsammans med invånare, företagare, föreningar och andra intressenter. Arbetet är tvärsektoriellt och sker på en kommunövergripande nivå, där kommunen varit mest framgångsrik inom förnyelsebar energi, hållbart byggande, digitalisering och social hållbarhet.

Agenda 2030 knyter an till tillväxtstrategin

Skellefteå ska enligt strategin vara en framsynt och jämställd tillväxtkommun, attraktiv att bo och verka i, med målet att ha 80 000 invånare år 2030. Strategin är indelad i fyra områden: Hållbara och varierade livsmiljöer, Kunskap och unik kompetens, Globalt konkurrenskraftig ekonomi, Överbryggade avstånd. Även om Skellefteå 2030 är en tillväxtstrategi passar strategin väl ihop med Agenda 2030 och fokusområdena i regeringens handlingsplan. Alla strategiområden är kopplade till genomförandet av Agenda 2030 som helhet.

Redovisning av hållbarhetsarbetet

De kommunövergripande målen täcker in all kommunal verksamhet och ska gälla för varje mandatperiod. Målen sätts utifrån det kommunala grunduppdraget inom områdena: tillgänglighet, trygghet, effektivitet och samhällsutveckling. De kommunövergripande målen ska gå i linje med den lokala utvecklingsstrategin "Skellefteå 2030", vilket i praktiken även knyter målen till Agenda 2030. En samlad redovisning av resultatet av kommunens hållbarhetsarbete sker som en del av eller i samband med kommunens årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen ska ge en balanserad bild av kommunens arbete för en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar utveckling.

LÄSTIPS!

Läs mer om "[Skellefteå 2030](#)".

Global påverkan

Att synliggöra den globala påverkan av de beslut som fattas och de insatser som görs är en viktig faktor i genomförandet. Agenda 2030 är en global agenda och hållbar utveckling är en global fråga. Även om utrikespolitik och utvecklingsfrågor i första hand är en statlig angelägenhet finns flera exempel på kommuner och regioner som arbetar strategiskt med att synliggöra den globala påverkan på lokal och regional nivå och som har ett aktivt utbyte med kommuner och regioner från andra länder.

"Vi agerar lokalt och bidrar globalt" i Malmö stad

En särskild strategi för genomförandet

Malmö stad har undertecknat "A declaration of Cities Commitment to the 2030 Sustainable Development Agenda", vilket innebär att staden senast år 2020 ska ta fram en integrerad holistisk utvecklingsstrategi för att uppnå Agenda 2030. En första nulägesbeskrivning av hur Malmö ligger till i förhållande till de 17 globala målen gjordes under 2018. En bruttolista togs fram med ett stort antal indikatorer på olika nivåer. Den utgör ett viktigt underlag till Malmös fortsatta arbete för att bidra till genomförandet av agendan. En särskild strategi har tagits fram som anger att arbetet med att integrera agendan är ett långsiktigt arbete som berör alla förvaltningar och bolag. Två av fem utvecklingsprocesser i strategin handlar om hur agendan ska integreras i ordinarie styr- och ledningssystem samt bli en del i verksamhetsutvecklingen.

Agenda 2030 som del i mål- och budgetprocessen

Agenda 2030 ska integreras i kommunfullmäktiges mål inför budget 2020. Det pågår arbete med en nulägesanalys där agendan jämförs med nuläget som underlag inför framtida prioriteringar i staden. Olika verktyg och metoder ska testas och spridas för att tydliggöra konsekvenser av beslut utifrån alla dimensioner av hållbar utveckling. En majoritet av förvaltningarna har i dagsläget gjort kartläggningar av hur de egna verksamheterna bidrar till Agenda 2030. Översiktsplanen och ett antal områdesbaserade stadsutvecklingsprojekt har Agenda 2030 som ledstjärna.

Kunskap och kommunikation

För att integrera agendan i ordinarie styrning och ledning och på verksamhetsnivå är två andra utvecklingsprocesser i strategin, ökad kunskap och kommunikation, viktiga. Detta för att bidra till ökad medvetenhet, stolthet, engagemang och motivation att arbeta med Agenda 2030. Ett av huvudbudskapen i den kommunikationsstrategi som tagits fram är ”Vi agerar lokalt och bidrar globalt”. I praktiken innebär det att kommunen i sina utbildningar och i kommunikationen ska ha med det globala perspektivet och koppla ihop stadens arbete för hållbar utveckling med en globalt hållbar utveckling. Ett antal aktiviteter bedrivs. En övergripande webbplats har tagits fram, ett nyhetsbrev kommer ut regelbundet och korta filmer med konkreta exempel från verksamheter är under produktion. Det görs en utbildningssatsning för politiker, chefer och medarbetare och inspirations- och kunskapshöjande seminarier om Agenda 2030 arrangeras i samverkan med externa aktörer.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Malmö stad](#).

Samordning för policyer och institutioner

Med tanke på att Agenda 2030 spänner över ett stort antal samhällsområden är det lämpligt med ökad samordning på övergripande nivå i arbetet med att genomföra Agenda 2030. Det kan ske på olika sätt. I kommuner och regioner finns flera exempel på hur arbetet kan organiseras, exempelvis genom olika former av samordningsfunktioner och tvärsektoriella grupper.

En särskild hållbarhetsenhet i Linköpings kommun

En hållbarhetspolicy för kommunkoncernen

Kommunfullmäktige beslutade 2018 om en hållbarhetspolicy för Linköpings kommunkoncern. Genom beslutet ställer sig kommunen bakom Agenda 2030 och de globala målen och beskriver hur kommunen definierar hållbar utveckling. Utgångspunkten för hållbarhetsarbetet i Linköpings kommun är att genom lokala insatser bidra både till en hållbar utveckling i kommunen och till att uppnå de globala målen. Kommunen arbetar sedan tidigare med mål som är samstämmiga med de globala målen. Mest framträdande är klimatmålet som innebär att kommunen som geografiskt område ska vara koldioxid-neutralt år 2025.

Organisering som bygger på Agenda 2030

En hel del aktiviteter inom ramen för hållbar utveckling pågår i kommunen. Ett arbete för att strukturera dessa aktiviteter utifrån Agenda 2030 har påbörjats. En särskild hållbarhetsenhet har inrättats för att ta ett helhetsgrepp om arbetet med hållbar utveckling. Enheten består av en hållbarhetschef, ett antal strategier inom ekologisk och social hållbarhet samt två ungdomsombud som är anställda för att öka ungdomars delaktighet och möjlighet att påverka samhället.

Lokalt till globalt samarbete

Linköpings kommun samarbetar och samverkar aktivt med invånare och samhällsaktörer på lokal, regional, nationell och global nivå. Kommunen har exempelvis inrättat utskott för medborgardialog som bland annat ska bevaka förhållanden av kommunalt intresse inom sitt geografiska område. Syftet är att nå en högre grad av delaktighet och medskapande. Kommunen samverkar dessutom med Region Östergötland inom Agenda 2030 och ingår i flera nationella och internationella nätverk. Kommunen har också kontakter och utbyten med andra orter i Norden, Europa och resten av världen

LÄSTIPS!

Läs mer om [hållbarhetspolicyn i Linköpings kommun](#).

Ett team för genomförandet av livskvalitetsprogrammet i Helsingborgs stad

Livskvalitetsprogrammet och Agenda 2030

Helsingborgs kommunfullmäktige antog i januari 2016 "Livskvalitetsprogrammet" som innebär att Helsingborgs stad ska verka för de 17 globala målen i Agenda 2030 och för nationella och regionala miljö- och folkhälsomål. Tillsammans med översiktsplanen är programmet stadens övergripande strategiska och långsiktiga styrdokument som anger stadens viljeinriktningar och prioriteringar från 2016 till 2024. Livskvalitetsprogrammet riktar sig först och främst till Helsingborgs stads förvaltningar, nämnder och bolag men syftet är också att involvera och inspirera stadens näringsliv, föreningar och invånare att delta i arbetet med livskvalitet.

Fem viljeinriktningar för god livskvalitet

Programmet ska skapa förutsättningar för att invånarna i Helsingborg ska kunna uppleva god livskvalitet. Livskvalitetsprogrammet innehåller fem viljeinriktningar med en tydlig koppling mellan arbetet med livskvalitet och Helsingborgs vision. Under varje viljeinriktning finns ett antal fokusområden som visar vad staden vill förbättra och som bygger på Helsingborgs främsta utmaningar inom folkhälsa och miljö.

Genomförandet av livskvalitetsprogrammet

Helsingborgs stads förvaltningar och helägda bolag har huvudansvaret för att genomföra åtgärder så att programmets fem viljeinriktningar kan nås. De ska konkretisera livskvalitetsprogrammet och se till att livskvalitetsarbetet får genomslag i verksamhetsplaneringar och i handlingsplaner. Det finns ett särskilt team (Livskvalitetsteamet) bestående av en teamledare, folkhälsstrateg och miljöstrateg samt representanter från olika förvaltningar som processleder programmet och följer upp stadens arbete med livskvalitet.

LÄSTIPS!

Läs mer om [livskvalitetsprogrammet i Helsingborgs stad](#).

Avdelning för hållbar utveckling i Gislaveds kommun

En hållbarhetsstrategi tas fram

Ett av fyra prioriterade mål för Gislaveds kommun är Attraktivitet och hållbar utveckling. Målet belyser attraktiva boenden och en kommun där invånarna känner sig stolta i hållbarhetens tecken (ekologiskt, socialt och ekonomiskt), kopplat till Agenda 2030. En kartläggning för hållbar utveckling i Gislaveds kommun håller på att färdigställas. Den ligger till grund för Gislaveds hållbarhetsstrategi som ska vara klar årsskiftet 2019/2020. Strategin ska gälla för hela kommunkoncernen vilket även omfattar de kommunala bolagen.

Stödfunktion för det interna och externa arbetet

För att kunna arbeta mer effektivt med de strategiska hållbarhetsfrågorna har en särskild avdelning för hållbar utveckling bildats. Avdelningen ligger under kommunstyrelseförvaltningen och fungerar som en stödfunktion för det interna och externa arbetet. De arbetsområden som finns under avdelningen är: social hållbarhet (trygghet, folkhälsa, mänskliga rättigheter, integration, demokrati), EU och internationella frågor, infrastruktur och kollektivtrafik, samhällsplanering, landsbygdsutveckling samt energi- och klimatfrågor.

Hållbar utveckling genomsyrar arbetet

Flera av kommunfullmäktiges prioriterade områden samordnas av avdelningen för hållbar utveckling, vilket bidrar till att olika dimensioner av hållbar utveckling genomsyrar det löpande arbetet. Flera av de ärenden som går till kommunstyrelsen bereds också av avdelningen vilket medför att ärendena blir behandlade med ett "Agenda 2030-filter". Avdelningen bidrar också med stöd till upphandling och stöd i samband med olika externa arrangemang som exempelvis Skräpfestivalen 2019 för lågstadielever, den årligt återkommande hållbarhetsveckan samt samverkan med näringslivet.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Gislaveds kommun](#).

Lokal och regional delaktighet

Kommuner, regioner och statliga myndigheter bär alla utifrån sina olika uppdrag och tillsammans ett stort ansvar för genomförandet av agendan på lokal och regional nivå. Det finns olika exempel på samverkan mellan kommuner, mellan kommuner och regionen samt mellan kommuner, regionen och statliga myndigheter som handlar om att genomföra Agenda 2030.

Samverkan för Agenda 2030 i Gävleborgs län

Avsiktsförklaring för Agenda 2030 Gävleborgs län

Tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg har Region Gävleborg, länets kommuner, myndigheter, högskola samt Mellansvenska handelskammaren år 2018 träffat en gemensam avsiktsförklaring om de globala målen. Genom avsiktsförklaringen och med respekt för de olika uppdragen och verksamheterna, tar organisationerna avstamp för att tillsammans verka för genomförandet av Agenda 2030. Samarbete och samverkan för att stärka länets kompetens och förmåga att implementera Agenda 2030 är ett viktigt mål för regionens arbete.

Kartläggning av Gävleborgs utmaningar och möjligheter

Ett kunskapsunderlag ”Nulägesbild för Gävleborgs län utifrån Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling” har tagits fram av Region Gävleborg för att användas som diskussionsunderlag om hur länet ligger till utifrån de globala målen. Kartläggningen som visar att länet står inför stora utmaningar men också möjligheter i arbetet med att uppnå Agenda 2030, är ett kunskapsunderlag för en ny regional utvecklingsstrategi för Gävleborg som tas fram i samverkan med länets aktörer.

Kommunsamverkan för genomförandet av Agenda 2030

Västra Gästriklands samhällsbyggnadsförvaltning (VGS) är en gemensam förvaltning för samhällsbyggnadsfrågor där Hofors, Ockelbo och Sandvikens kommuner samverkar. Inom förvaltningens ansvarsområde återfinns flera strategiska uppdrag, bland annat inom naturvård, miljö och samhällsbyggnadsprocessen. I november 2018 undertecknade alla tre kommunerna avsiktsförklaringen att samverka för Agenda 2030 tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg och Region Gävleborg. Ambitionen med undertecknandet är att kommunerna i högre grad ska ta med Agenda 2030 i det pågående hållbarhetsarbetet.

LÄSTIPS!

Läs mer om [avsiktsförklaringen i Gävleborgs län](#).

Regional plattform för Agenda 2030 i Region Östergötland

Regionens arbete tar sin utgångspunkt i Agenda 2030

Region Östergötland har i sin strategiska plan med treårsbudget 2018–2020 beskrivit att ambitionen med arbetet är att påverka hela länet, ta ett stort regionalt ansvar och ledarskap och att utgångspunkten är de globala målen i Agenda 2030. Det strategiska målet ”Goda livsvillkor och jämlik hälsa för regionens invånare” är enligt planen en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Östergötlands invånare ska ha jämlika förutsättningar för en god hälsa. Agenda 2030 omfattar enligt planen alla hållbarhetsperspektiv och ska vara vägledande i Region Östergötlands hållbarhetsarbete.

Arbetet sker på olika fronter

Region Östergötland ska enligt den strategiska planen agera för en hållbar samhällsutveckling både i sin egen verksamhet och i rollen som regional aktör. Hållbar utveckling är en viktig planeringsförutsättning i det arbete där Region Östergötland har direkt rådighet såsom hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken. Hållbar utveckling är också viktig där Region Östergötland agerar tillsammans med andra för en hållbar regional utveckling, såsom inom kultur, energi- och klimatarbetet, fysisk planering, kompetensförsörjning, folkhälsa och strategier för smart specialisering.

En plattform för samverkan håller på att byggas upp

En del i genomförandet av Agenda 2030 i Östergötland är att i nära samverkan med andra regionala aktörer, framförallt länsstyrelsen, universitetet, kommunerna och Östsvenska handelskammaren, skapa och driva en regional plattform för Agenda 2030. Arbetet bygger vidare på tidigare samverkansaktiviteter som exempelvis de gemensamma hållbarhetsdagar som arrangerats med länsstyrelsen och Linköpings universitet. Möjliga aktiviteter som kan komma att äga rum i plattformens regi är kunskaps- och erfarenhetsspridning och utbyte, omvärldsbevakning, etablera samarbeten och söka externa utvecklingsmedel för genomförandet av agendan.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Region Östergötlands strategiska plan](#).

Intressenters delaktighet

En framgångsfaktor för genomförandet av agendan är att olika intressenter deltar i arbetet och att man tillsammans med dessa identifierar gemensamma utmaningar, prioriteringar, åtgärder och mobiliserar resurser. Det finns flera olika exempel på kommuner och regioner som samarbetar och samverkar med olika intressenter i genomförandet av Agenda 2030. Det kan vara företag, föreningar, akademien eller invånare som bor och är verksamma i kommunen och regionen.

Lokal och regional samverkan för Agenda 2030 i Ljungby kommun

En policy för hållbar utveckling

Kommunfullmäktige har beslutat om en policy för hållbar utveckling. Policyn anger färdriktningen för hela kommunkoncernens arbete med en ekologiskt, ekonomiskt och socialt uthållig samhällsutveckling. Med policyn vill Ljungby kommun att alla gemensamt verkar och tar ansvar för ett hållbart samhälle. Arbete med hållbar utveckling utgår enligt policyn från Agenda 2030. Kommunens ledningsgrupper har ett uttalat ansvar för att driva arbetet med Agenda 2030 och att analysera och följa upp arbetet. Samtliga styrdokument är kopplade till Agenda 2030 och alla nya styrdokument specificerar vilka globala mål de strävar mot.

Hållbara oktober. Lokal samverkan för genomförandet

Under oktober månad varje år uppmärksammas Agenda 2030 genom ”Hållbara oktober” som kommunen arrangerar tillsammans med olika föreningar och verksamheter med fokus på hållbarhet. Alla de aktiviteter som genomförs samlas i ett gemensamt program som visar på kopplingen till olika globala mål. Varje år delas en miljökalender ut till alla hushåll i kommunen. Under 2018 var Agenda 2030 fokus för Hållbara oktober.

Sustainable Småland. Regional samverkan för genomförandet

Ljungby kommun ingår också i Sustainable Småland som är ett regionalt nätverk med medlemmar från offentlig verksamhet, näringsliv och akademi. Sustainable Småland vill bidra till att utveckla regionen till en hållbar tillväxtregion. Detta genom att samverka, dela kunskap, samordna medlemmars hållbarhetsprojekt samt bilda opinion för hållbarhet gentemot beslutsfattare och allmänhet. Målet är att bli södra Sveriges ledande hållbarhetsnätverk där nätverket hjälper medlemmarna att utveckla sitt hållbarhetsarbete och bidra till innovativa lösningar för att nå Agenda 2030.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Ljungby kommun](#).

Strategisk plan och samverkan i Finspångs kommun

Ett bredare sätt att arbeta med hållbar utveckling

I Finspångs kommuns strategiska plan 2019–2021 beskrivs att kommunen har närmat sig Agenda 2030 och de globala målen och att Finspång under 2019 kommer att fortsätta arbetet med att implementera målen som sina egna mål. I planen konstateras att Finspång på ett bredare sätt, måste bidra till en hållbar utveckling. Det globala perspektivet lyfts fram liksom fokus på såväl ekologisk som social hållbar utveckling. Under 2019 tar kommunen fram indikatorer med koppling till Agenda 2030. De ska utgöra en tydlig styrning för kommunens verksamheter och förstärka kvalitetssäkrande arbete och tjänster till största möjliga nytta för invånaren i Finspångs kommun.

Omvärldsanalys knyter Agenda 2030 till en lokal kontext

Finspångs kommun har under 2018 arbetat med att översätta de globala målen till en lokal kontext. En särskild omvärldsanalys utifrån Agenda 2030 har tagits fram och utgjort underlag för politiker och verksamhetschefer för att identifiera Finspångs bidrag och utmaningar i genomförandet av Agenda 2030. Utgångspunkten för omvärldsanalysen var devisen ”gräv där du står”, dvs. att utgå från den egna situationen och från omgivningens kunskap och kompetens.

Samverkan med föreningsliv och näringsliv

Agenda 2030 bygger samtidigt på att alla delar av samhället – civilsamhälle, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – inkluderas i genomförandet och aktivt jobbar mot samma mål. Under 2018 har kommunen därför tillsammans med företaget Siemens startat ett särskilt hållbarhetsnätverk för näringsliv, civilsamhällets organisationer och intresserade invånare. Syftet med nätverket är dels att dela med sig av kunskap och erfarenhet inom hållbarhetsfrågor, och dels att hitta gemensamma beröringspunkter som på sikt kan leda till gemensamma initiativ.

LÄSTIPS!

Läs mer om [Agenda 2030 i Finspång kommun](#).

Uppföljning och utvärdering

Att identifiera mål och indikatorer för att följa utvecklingen och knyta dessa till ordinarie uppföljningssystem är centralt för arbetet med att genomföra Agenda 2030. Det finns exempel på att Agenda 2030 integrerats i det ordinarie uppföljningsarbetet.

En del av det ordinarie uppföljningsarbetet i Region Sörmland

Hållbarhetsprogram och hållbarhetspolicy anger riktningen

Region Sörmlands fullmäktige antog i juni 2018 en Hållbarhetspolicy och ett Hållbarhetsprogram (med inriktning på det interna arbetet). Hållbarhetsprogrammet omfattar sex övergripande mål som anger riktningen för hur regionens arbete ska bedrivas i linje med hållbar utveckling under 2019–2023. Programmet knyter an till Agenda 2030 genom att samtliga övergripande mål och inriktningsmål bidrar till att uppnå ett eller flera av de globala målen i Agenda 2030. Detta med stöd av ett antal separata analyser av kopplingar till Agenda 2030 som genomfördes under framtagandet av programmet.

Uppföljningen sker med koppling till ordinarie uppföljningssystem

Hållbarhetsprogrammet ska genomsyra alla verksamheter i Region Sörmland. Under hållbarhetsprogrammets respektive övergripande mål finns ett antal inriktningsmål. Dessa mål omsätts inom verksamheternas ordinarie uppdrag. Det som utförs inom ordinarie verksamhet ska genomsyras av relevanta mål och delmål i hållbarhetsprogrammet och följas upp med ett antal indikatorer. Vissa av indikatorerna är beslutade av regionstyrelsen och finns i mål och budget. Indikatorerna är utformade så att organisationen själv har rådighet över utfallet. Uppföljning av programmet sker i enlighet med ordinarie övergripande planerings- och uppföljningsprocess. Verksamheterna får stöd i genomförandet av ett sedan flera år etablerat miljöledningssystem och ett nyligen framtaget screeningverktyg för de sociala målen.

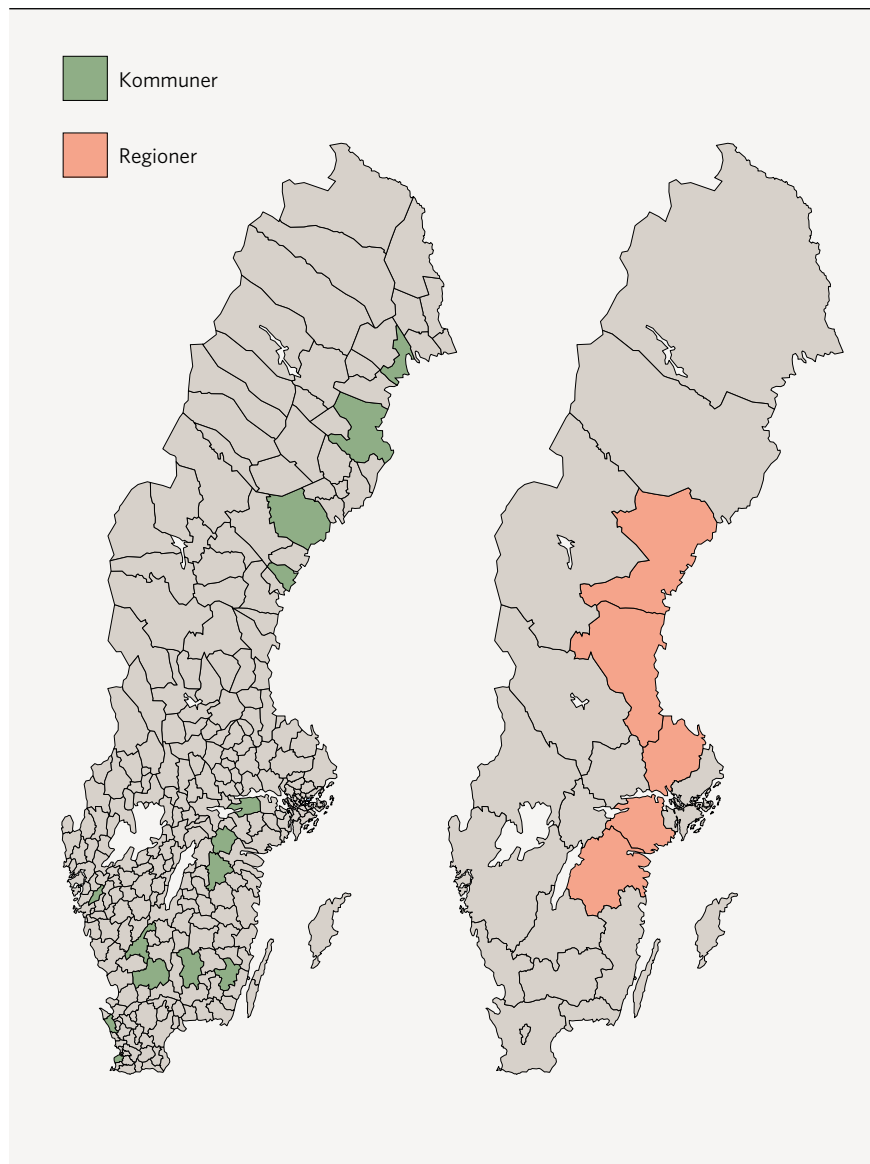
Tvårsektoriell samordning. Nyckeln i regional utveckling

I den regionala utvecklingsstrategin för Sörmland, Sörmlandsstrategin, är hållbar utveckling enligt Agenda 2030 en grundplåt. Sörmlandsstrategin sätter människan i centrum och utgår från att det är den sociala hållbarheten som är målet, ekonomin medlet och ekologin som sätter ramarna för regionens utveckling. En utgångspunkt för strategin är att den regionala nivån har en viktig roll att spela, genom att samordna en oftast starkt sektoriserad politik. Region Sörmland har därför utarbetat en modell för hållbar regional utveckling i ett försök att på ett överskådligt vis belysa de samband som finns mellan regionens utvecklingsförutsättningar.

LÄSTIPS!

Läs mer om [hållbarhetsprogrammet i Region Sörmland](#).

FIGUR 1. Kommuner och regioner som finns med i skriften

Kommuner: Ale, Eskilstuna, Finspång, Gislaved, Helsingborg, Härryda, Linköping, Ljungby, Luleå, Malmö, Nybro, Skellefteå, Växjö, Örnsköldsvik. **Regioner:** Gävleborg, Sörmland, Uppsala, Västernorrland, Östergötland.

Agenda 2030

- vikten av ledarskap

Ett framgångsrikt genomförande av Agenda 2030 i Sverige och världen är beroende av ledarskap från såväl det offentliga som från samhällets olika aktörer. Kommuner och regioner bär var och en för sig och tillsammans med statliga myndigheter, näringslivet, civilsamhället och forskningen därför ett stort ansvar för genomförandet av agendan på lokal och regional nivå. De 20 exempel som beskrivs i denna skrift ger exempel på kommuner och regioner som tar på sig ett ledarskap och som visar på höga ambitioner att systematiskt arbeta med Agenda 2030 och hållbar utveckling.

Agenda 2030-delegationen har betonat att genomförande av Agenda 2030 förutsätter ett engagerat ledarskap som agerar långsiktigt och sektorsövergripande, samtidigt som det är flexibelt och snabbt kan hantera ändrade förhållanden. Delegationen har lyft fram att det behövs en medvetenhet, kunskap och vilja högst upp i beslutshierarkin och att agendan hanteras integrerat i den ordinarie verksamheten och inte som ett sidoordnat projekt eller separat perspektiv. Ledningens ambitioner, värderingar och agerande är avgörande för vilka prioriteringar som ska göras och hur verksamheten ska styras.⁴

Exemplen visar i likhet med delegationens analyser att ledarskapet är centralt för att få genomslag för arbetet med Agenda 2030. Utan ett politiskt åtagande är det svårt att överhuvudtaget koppla agendan till det ordinarie arbetet. Ett politiskt åtagande är dock inte tillräckligt, utan ledarskapet behöver även finnas i andra delar av organisationen. I arbetet med att genomföra agendan är det viktigt att löpande synliggöra det globala perspektivet, integrera arbetet i den ordinarie styrningen och ledningen, knyta arbetet till ordinarie uppföljningsprocesser samt säkerställa att arbetet sker på längre sikt och inte begränsas av exempelvis mandatperioder eller budgetår.

Not. 4. Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet (SOU 2019:13).

Allt detta sker dock inte över en natt och det finns utmaningar som behöver hanteras på vägen. Inte minst därför att genomförandet av agendan till viss del behöver ske tvärsektoriellt och då den innebär samverkan med andra offentliga aktörer, civilsamhälle och näringsliv. I denna skrift finns därför exempel på kommuner och regioner som på olika sätt tagit sig an dessa utmaningar. Exemplet visar att arbetet behöver bedrivas på olika sätt och med olika prioriteringar. Sverige är stort och lokala och regionala förutsättningar, behov och möjligheter varierar och behöver beaktas för att kommuner och regioner ska spela en relevant roll för Sveriges omställning till ett modernt och hållbart välfärdssamhälle som också bidrar till en hållbar utveckling globalt.

Ledarskap för hållbar utveckling

AGENDA 2030 I KOMMUNER OCH REGIONER

Ett framgångsrikt genomförande av Agenda 2030 i Sverige och världen är beroende av ledarskap från såväl det offentliga som från samhällets olika aktörer. Utan ett politiskt åtagande är det svårt att koppla agendan till det ordinarie arbetet. Ett politiskt åtagande är dock inte tillräckligt, utan ledarskapet behöver även finnas i andra delar av organisationen.

I denna skrift presenteras 19 exempel på arbeten med att genomföra Agenda 2030 i kommuner och regioner. Syftet med skriften är att inspirera kommuner och regioner att lära av varandra hur arbetet med att genomföra Agenda 2030 kan komma igång eller hur det kan vidareutvecklas.

Materialet samt presentation av arbetet i två kommuner och en region finns på www.skl.se/agenda2030.

ISBN 978-91-7585-791-6

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

Post: 118 82 Stockholm | Besök: Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skl.se

Sveriges
Kommuner
och Landsting